Lunds Universitet STVK02

Statsvetenskapliga institutionen HT2012

Handledare Björn Badersten

SÅ VORE FÖRLUSTEN AV DIG DET ENDA SLAG JAG INTE SKULLE UTHÄRDA…"

Jacqueline Kennedy, 8 augusti 1963 i samband med sonen Patrick Bouviers död

NÄR MYTEN HAR BETYDELSE I POLITIKEN

Kennedymyten som en del av amerikanska drömmen

Staffan Ringskog

… Och när historiens höga domstol en gång skall sitta till doms över var och en av oss och se om vi under vår korta verksamhetstid fullföljde våra förpliktelser, kommer vår framgång att bedömas efter svaren på fyra frågor:

För det första, var vi verkligen modiga människor ?

För det andra, var vi verkligen omdömesgilla människor?

För det tredje, var vi verkligen redbara människor?

För det fjärde, var vi verkligen hängivna människor ? [1]

[1] Omslaget: Jacqueline Kennedy i samband med förlusten av sonen Patrick Bouvier 1963, Heymann 1989, s 338. Citatet s 2: John Kennedy i talet till Massachusetts delstatssenat 1960. Sorensen,1966, s 50

ABSTRACT

The topic for this research is the Kennedy myth in the context of the American dream. The posed question is, in what way this Kennedy myth in American politics, is part of the myth of the American dream. There are a number of theories regarding myth in the academic world. We refer to theoreticians and what they have written. In the analytical part we see in what way these different theories could correspond to the Kennedy myth – as well, in what way the Kennedy myth could be part of the myth of the American dream. The Kennedy myth is based on what has been written and said about president Kennedy. Advisers to president Kennedy as Arthur Schlesinger and Theodore Sorensen played a key position for the myth. What they wrote about Kennedy is one platform for this composition. We meet also the Kennedy myth through some of his political speeches as well as through what others in the family expressed, especially his wife Jacqueline Kennedy. The question is posed, in what way the Kennedy myth is part of the myth of the American dream. A base for this American dream – as well as the Kennedy myth – is that everyone, if one works hard – if you are open for a change – you can always reach your goals. In the Greek drama we meet the myth of Proteus and the myth of Sisofys. Proteus stands for a change for its own purpose. Sisofys stands for the opposite, the essence here is to have patience, to do what one always has done, to wait and see. America with its American dream is very much related to the myth of Proteus – it stands for change, hope, good future – as the American dream – personalised very much, as we will see, through the Kennedy myth and president John F Kennedy.

Keywords: Kennedymyth – American dream – American politics

Antal ord 10 114

INNEHÅLL

Kapitel 1 sid 5
INLEDNING

Kapitel 2 sid 6
OLIKA TEORIER OM MYT OCH SANNING

Kapitel 3 sid 9
AMERIKANSKA DRÖMMEN

Kapitel 4 sid 11
KENNEDY MYTEN

Kapitel 5 sid 17
ANALYS

Kapitel 6 sid 25
SLUTSATSER

REFERENSER sid 27

APPENDIX
Bild 1 sid 28
Bild 2 sid 29

KAPITEL 1

INLEDNING

Detta är en uppsats om Kennedymyten i sitt amerikanska sammanhang, där The American Dream, den amerikanska drömmen, intar en avgörande roll för samhällets utveckling och anda. En uppsats om mytens roll inom den amerikanska politiken, i detta fall Kennedymyten.

Kennedymyten var en myt som Joseph Kennedy skapade. Främsta förmedlare av myten kom att bli hans son, presidenten John F Kennedy med hustru Jacqueline Kennedy.

Idag ligger John och Jacqueline Kennedy sida vid sida, på Arlingtonkyrkogården i amerikanska huvudstaden Washington DC. John F Kennedy mördades i Dallas 1963, 45 år och Jacqueline Kennedy dog i cancer 1994, 64 år. Under tio år, 1953 – 1963 var paret Kennedy i fokus i amerikansk politik. Deras framträdande kan sammanfattas i en blandning av politik, underhållning och kultur.

Uppsatsens frågeställning

Utgångspunkten för denna uppsats är att analysera myten om familjen Kennedy i en amerikansk tradition av The American Dream, den amerikanska drömmen.

Frågan som ställs är:

På vilket sätt utgör Kennedymyten i amerikansk politik, en del av den amerikanska drömmen, The American Dream?

Resonemanget tar sin naturliga utgångspunkt i ett USA präglat av myten om den amerikanska drömmen.

Metodik

Metodiken jag använder mig är en textanalys av främst litteratur och men också tidningsartiklar. Texterna för denna analys är främst hämtade från böcker skrivna av Kennedyrådgivarna Theodore Sorensen och Arthur Schlesinger Jr. Jag har också med tidningen Paris Match i denna studie liksom Dagens Nyheter. Jag sätter texterna ur litteratur och tidningar i relation till vad forskningen inom området för myt kommit fram till. Jag är intresserad av att veta om den fråga som jag ställer i denna uppsats, har relevans i denna forskning.

KAPITEL 2

OLIKA TEORIER OM MYT OCH SANNING

Om myter - mytens existens viktigast, oavsett sant eller falskt

Vad som är sant och inte sant i beskrivningen av ett lands historia varierar genom generationerna. En sanning eller myt, kan bli grund för omtolkningar, det som länge betraktats som sanning kan plötsligt avfärdas som myt. Ett exempel: Erik den Helige - kristnade han Finland eller tillhör det en myt? Ibland byter historikerna ut det som länge betraktades som sann historia och förklarar detta som myt. Isländska sagorna – sant eller en myt ? För nordism och svenskhet har sagorna betydelse – oavsett om det är sant eller är en myt. Och Gamla Testamentet – hur var det med slaveriet i Egypten, och kom Abraham från Ur i Mesopotamien ? Sant eller falskt, myt eller verklighet - det spelar ingen roll. Existensen av berättelsen är den viktiga.

Vad olika teoretiker skrivit om myter.

Inom akademiska världen brukar främst forskare som Ernst Cassirer, Mircea Eliade, William McNeile, Ronald D Brunner och Rollo May nämnas när myt diskuteras.

Ernst Cassirer

Ernst Cassirer (1875-1945) var en känd filosof som publicerade omfattande forskning om myter under 1900-talet. Cassirer, född i Tyskland, verksam först vid Marburg,och därefter i USA i samband med nazismens maktövertagande. I *Critical Review: A Journal of Politics and Science ,vol 15,Nos. 3-4,* skriver författaren Peter Savodnik om Ernst Cassirer. Under 1940-talet talade Cassirer om den politiska myten som en serie uppsättningar av symboler. Han gjorde det sannolikt influerad av händelserna i Europa under denna tid. Myter och dess symboler ska vara enkla att begripa för mottagaren. Cassirer talar om den politiske ledaren i mytens sammanhang som en hjälte som närmast är att tillbe. I boken *The Philosophy of Symbolic Forms* talar Cassirer om tre viktiga sfärer inom politiken. Myten utgör den första sfären, därefter kommer en sfär av politisk representation - som språk, religion – och i en tredje fas finner man ren vetenskap Cassirer påpekar att de krafter i samhället som är i kontroll av medvetandet, bestämmer bäst samfundets inriktning, dessa krafter anger också färdriktning för dem utan detta medvetande. Att inneha den politiska hegemonin skulle man kanske kalla det med ett annat ord, dvs att sätta den politiska agendan. [2]

Mircea Eliade

Mircea Eliade (1909-1986), var en rumänsk historiker, verksam som professor vid University of Chicago. I uppsatsen *Myth, History an Theory*, *vol 33,no 1, feb 1994, pp 1-19* utgiven av Wesleyan University, diskuteras texten *Le Mythe de léternel retour: archétypes et repétition* som Mircea Eliade författat. I den talar Mircea Eliade om att fly från ”terreur de l´histoire” – och vilka är det som flyr ? Jo, de som inte vill acceptera historien som den fakta och sanning den utgör om den inte passar ens egen bild av vad som hänt. Historien kan istället gestaltas om den till sin egen fördel, dvs till fördel för myten.[3]

[2] Savodnik,2003, s 447-451
[3] Heehs,1994, s2.

William McNeile

Historikern William McNeile, född 1917, professor emeritus vid University of Chicago. McNeile har i sin forskning om myter talat om vetenskaplig historia, dvs historiska fakta som ett resultat av antaganden med givna svar. [4] McNeile menar att vissa myter är mer sanna som ren vetenskaplig historik - historia som verkligen inträffat - än annan historia. För McNeile är annan historia sådant som har mer karaktären av just myter och där de historiska verifikationerna är svaga. Det bästa som historikerna, kan göra, enligt McNeill, i en artikel *"Mythistory, or Truth, Myth and Historians*"- i *American Historical Review* - är att uppnå god balans mellan sanning och myt. [5]

Ronald D Brunner

Ronald D Brunner är professor i statsvetenskap vid University of Colorado i Denver. I *Myth and American Politics* skriver han att ett politiskt system uthållighet, är avhängigt en allmän tilltro till den underliggande myten om systemets framåtskridande. Amerikanska självständighetsförklaringen och Lincolns tal i Gettysburg är exempel på detta. USA:s konstitution bygger på tron om alla människors lika värde, att alla är födda jämbördiga varandra, med rätt till samma juridiska rättigheter i ett samhälle. [6]

Rollo May

Rollo May(1909-1994) var verksam psykolog i Kalifornien och i New York. Han betraktas som en av de ledande i USA inom denna genre avseende myter under senare 1900-talet. I USA verkar det finnas ett sug efter myter. Allt för att stärka glorian om det stora landet, allt för att stärka själva nationen Amerika. Orsaken är att i den tydliga, skarpa historien skapas en styrka om vilka vi är, oavsett vilken vår historia är. Oavsett om vi är svenskar med ursprung i den skånska, värmländska eller norrländska myllan, eller om vårt ursprung är Massachusetts där den irländska fattiga familjen Kennedy arbetade sig upp ända till toppen av samhällets pyramid. Rollo May skriver bland annat att det grymmaste straff som Jahve enligt Gamla testamentet kunde lägga på människorna var att låta dem

> "…utplånas ur de levandes bok, liksom man i de kommunistiska länderna skrev om historien genom att säga att vissa personer aldrig hade existerat, begreppet icke-person utvecklades. Att på detta sätt beröva en människa hennes identitet, krossa hennes myt, bestjäla henne på hennes historia, sann eller falsk, blir en andlig straffdom." [7]

Vad är en myt ?

Vad är en myt ? Enligt Rollo May är en myts uppgift att stärka en identitet. Rollo May anser att myter är ytterst viktiga för ett samhälle. Att stärka ett sammanhang, en historiebild. Det spelar ingen roll om det som sägs, enligt myten är sant eller falskt, det viktiga med myten är att stärka jaget, individen, gruppen [8]

---

[4] Heehs, 1994 , s3
[5] Heehs, 1994, s4
[6] Brunner, 1994, s3
[7] May,1991 ,s51
[8] May, 1991, s 56

Varför är myter viktiga ?

Varför är myter viktiga? Rollo May skriver att myter är mycket viktiga för människor och för en nation. Flera av mytens funktioner passar här bra in i Kennedymyten, enligt Rollo Mays synsätt. Det gäller exempelvis att : [9]

1 Myten stärker gemenskap

2. Myten stöttar vissa moraliska värden

Rollo May avfärdar människors ibland lättvindiga förhållningssätt till myten när de så gärna säger att "*det bara är en myt*." Detta förhållningssätt är nämligen inte så *bara*, enligt Rollo May. En myt är nämligen inte alltid en myt - i myten ryms också en stor del sanning och verklighet, sann historia som verkligen hänt. Myterna håller nationerna levande och får samhällen att växa och gå vidare. Genom myten lever självbilden vidare och den stärks. I Amerikas fall den om The American Dream och USA som Gods own country. Sverige tillhör en av de äldsta statsbildningarna i Europa, ja, förmodligen i världen och som sådan har det skapats många myter ur dess historia. Oavsett om sagorna till fullo är myt eller inte, har de en viktig roll i den skandinaviska och svenska självbilden. Isländska sagorna har som sagor spelat en viktig roll för den historia som skapats i denna del av världen. Varje nation behöver sin historia och sina myter, Sverige såväl som Amerika, allt i avsikt att hålla ihop en nation för vidare färd framåt. Oavsett sanningshalt.

[9] May, 1991, s 34

KAPITEL 3

AMERIKANSKA DRÖMMEN

Myten om Amerika

En viktig drivkraft i det amerikanska samhällsbygget är den amerikanska drömmen. I The American Dream ingår ett frihetsbegrepp. Vem som helst, kan från var som helst och närmast hur som helst lyckas i Amerikas Förenta Stater – Gods own country – det är andemeningen i den amerikanska drömmen, en berättelse om själva grunden för Amerikas Förenta Stater. Att vara god entreprenör, att tro på Gud, att ha en dröm och att arbeta hårt för att nå denna framgång, är viktiga element i den amerikanska framgångssagan.

The American Dream - en myt eller en sanning ? Namnen på stora amerikaner som lyckats är många, de stora företagen som har skapats med hemvist i USA en påminnelse om landets storhet. Något som kan tas till intäkt för att The American Dream och det amerikanska samhällsbygget fungerar. Att vara entreprenör, en self made man är intimt sammanbundet med drömmen om Amerika.

Den store Gatsby

I sin bok *Ropet efter myten* använder Rollo May *Den store Gatsby* i sin analys av den amerikanska drömmen. Författaren till *Den store Gatsby*, nobelpristagaren F Scott Fitzgerald, anses ha bäst beskrivit amerikanska jazzåldern på 20-talet, om ett Amerika på ständig ekonomisk uppgång.[10]

Rollo May finner i *Den store Gatsby* sidor av Amerika som kan vara sammanbundna med myter - det gäller exempelvis sådant som en viss amerikansk historielöshet och ensamhet. Historielöshet kan förstärka myter, något som kanske förklarar varför myter kan ges större utrymme i Amerika än i andra länder. Om du är utan historia - skaffa dig en historia, är budskapet. Myten kan ses som ett resultat av detta. Fitzgeralds romanfigur Gatsby har skapat sin förmögenhet under förbudstiden genom att smuggla sprit. Amerika är möjligheternas land, det viktigaste är att komma någon vart, att förverkliga drömmen. Hur man når dit spelar mindre roll.

Vem Gatsby verkligen är vet få av alla de gäster som bjuds på hans fester. På kalasen är det få som känner varandra, stämningen är hög på dessa tillställningar, ensamheten påtaglig, trots de många människorna.

> *"… på Gatsbys fester förekom trots allt överdåd av musik och dans och drickande, ingen som helst kommunikation, bara entusiastiska möten mellan människor som aldrig kunde komma ihåg varandras namn."*
>
> *"…och när Gatsby stod överst på trappan med handen höjd till en artig avskedshälsning, då de sista gästerna troppade av, tycktes fönstren och de stora dörrarna utandas en plötslig tomhet, som svepte kring värdens gestalt…* [11]

[10] May, 1991, s129-131

[11] May, 1991, s213

I *Den store Gatsby* beskrivs Jay Gatsby som en människa som närmast konstruerat sitt liv. Han har skapat en egen fantastisk biografi som inte alls stämmer överens med verkligheten. Den vackra konstruktionen var nämligen behagligare än den råa och banala verkligheten och den ger Jay Gatsby strålglans. Allt skulle verka bättre än det i själva verket var. Här skulle finnas en historia, även om den till stora delen var *mer fiction än faction*. Mer Hollywood än sann verklighet.

Känslokylan

Scott Fitzgerald skriver att ett tydligt drag bland överklassen under denna tid var människor som inte brydde sig om, inte visade medkänsla, inte kunde kommunicera på en djupare nivå, eller ens kunde älska varandra. Tom och Daisy- två av personerna i boken - tillhör dessa. Fitzgerald nyttjar här uttrycket *careless* om dessa karaktärer ur amerikansk överklass.

Proteusmyten och Sisyfosmyten

Rollo May nämner två myter från det grekiska dramat, Proteusmyten och Sisyfosmyten. *Proteusmyten - kravet på förändring för förändringens egen skull.* Förändring är centralt i den amerikanska livsstilen. Det spelar ingen roll vilken typ av förändring, huvudsaken är att det bara händer något annorlunda, att förändring inträder. Ett rastlöst beteende där huvudrollsinnehavaren uppenbarligen inte har så lätt att finna ro i sig själv. [12]

Sisyfosmyten - om mannen som rullar upp en sten för en höjd- är ett helt annat synsätt. Här krävs det att vi stannar upp, tänker, begrundar. Sisyfosmyten är Proteusmytens motsats. Om mannen som hela tiden för en tung stenbjässe uppför en höjd, och sedan låter stenen rulla ner för berget. Mannen fortsätter att utföra samma uppgift igen, om och om igen. Sisyfosmytens budskap är att kunna se det vackra i livets enformighet. En skön konst men en svår konst. Av dessa två nämnda myter passar proteusmyten in bäst i det amerikanska livsmönstret. [13]

[12] May, 1991, s106-109

[13] May, 1991, s147

KAPITEL 4

KENNEDYMYTEN

John Kennedy och myten om Kennedy var tidigt ett ämne som skribenter skrev om. Under 50-talet var bevakningen mer av traditionellt snitt. När Kennedy gifte sig med Jacqueline Bouvier 1953 var detta en av årets stora händelser inom den societetspräglade journalistiken. [14]

Många har skrivit om Kennedy, där inte minst myten behandlats, Arthur Schlesinger och Thodore Sorensens böcker tillhör dem som rönt särskild stor uppmärksamhet, här kan också nämnas James MacGregor Burns, Victor Lasky, Urs Schwartz, John Hellmann och Robert Dallek. Deras böcker kom ut när Kennedy var politiskt aktiv men också långt efteråt, Dalleks bok kom ut 2003.

James MacGregor Burns, professor i statsvetenskap och historiker, kom ut 1960 med *Kennedy – A political profile*. Boken berättar mycket ljust och positivt om familjen Kennedy. I ett avsnitt om syskonen Kennedy inkluderas även Rose-Marie som en upptagen och aktiv person- sanningen var ju dock en annan och mer tragisk. [15]

Under 1963 kom journalisten Victor Lasky ut med *JFK – The Man and the Myth*. Lasky skrev till vissa delar en kritisk betraktelse av Kennedy - en betraktelse från höger. Mytbildningen om familjen Kennedy tas fram. Lasky målar gärna upp bilden av presidentens svaga sidor. Lasky refererar bland annat till Frankrikes president de Gaulle. Enligt Lasky såg inte de Gaulle något stort i Kennedy, ”i den unge mannen från Hyannis Port” [16] , eller ”Jacques l’enfant” som de Gaulle också kallade honom, enligt Lasky.[17] Författaren Gore Vidal citeras om att brodern Robert skulle efterträda John Kennedy som president 1968. [18]

Urs Schwartz, vid Neue Zürcher Zeitung, kom 1965 utmed *JFK 1917 -1963*. Här redogörs för Kennedys politiska gärning. Världens olika statsmän kommer till tals, liksom Kennedys gärning, både inrikespolitiskt och i världen.

Myten om Kennedy har fortsatt att fånga intresset, både hos skribenter och publik. Intresset för John F Kennedy är fortfarande stort, trots att många år har gått sedan han var politiskt aktiv. 1997 kom John Hellman, språkvetare i engelska vid Ohio State University, kom ut med *The Kennedy Obsession- The American Myth of JFK*. John Hellman berättar inte minst om den dåtida heroiska bilden av Kennedy under 60-talet – och dess bakgrund.

Hellman menar att mytbilden av Kennedy förstärktes inte minst av böcker som Kennedy tidigt kom att stå som författare till. 1940 kom *Why England slept*, en medveten travestering på Winston Churchills *While England slept*. John Kennedy var 22 år när boken gavs ut och den rönte viss uppmärksamhet. *Why England slept* skrevs ursprungligen som en uppsats av Kennedy på Harvard. Fadern Joseph Kennedy manade sonen att forma om den till en bok. Förordet skrevs av Henry Luce vid Time Magazine. John Kennedy hade haft stor nytta av medarbetare vid amerikanska

[14] Mac Gregor Burns,s129
[15] Mac Gregor Burns,s130
[16] Lasky,Victor,s556
[17] Lasky,Victor,s570
[18] Lasky,Victor,s557

ambassaden i London, som bidragit med bra källmaterial. John Kennedy var dock ensam författare till boken.[19]

Under 40-talet skrev författaren John Hersey om det japanska anfallet på båten PT 109, som Kennedy förde befälet över. Berättelsen hette *Survived* och publicerades först i The New Yorker och därefter i Readers Digest. Berättelsen om hur Kennedy och de som överlevde efter attacken var viktig i John Kennedys kampanj till representanthuset 1946. Joseph Kennedy lät trycka upp 100 000 kopior av Readers Digest, som distribuerades till valdistriktets väljare. Berättelsen och händelsen stärkte John Kennedy politiskt. 1955 kom så *Profiles in Courage*. Boken som bidrog till att putsa bort ryktet om Kennedy som en ung, oerfaren senator. [20]

Skribenter på senare tid har gärna framställt Kennedy i en sämre dager än den oftast positiva bilden från 60-talet. Hellmans bok kanske representerar en ny trend. I *The Kennedy Obsession* framträder en återigen i huvudsak sympatisk John F Kennedy. Hellman skriver att brodern Joseph Jr var föräldrarnas favorit, den som skulle föra in en Kennedy till Vita Huset. Hellman nämner en episod från uppväxten. John Kennedy visade sig ha högre IQ än brodern vid ett test. Modern blev upprörd, hon vände sig till skolan och förklarade att ett fel måste ha skett. [21]John Kennedy stärkte sina intellektuella gåvor under sina många sjukhusvistelser där den unge Kennedy ofta ägnade sig åt litteraturen. Att Kennedy var bokälskande var ingen myt. *A Pilgrims Way* av Buchan var en favorit, liksom en författare som Lord Byron. Kennedy var som amerikan engelskorienterad. Han var inte bara fäst vid engelsk litteratur utan även brittisk historia.[22]

Hellman skriver att Kennedy utnyttjade inte minst olika kriser, till att skapa sympati för sitt sätt att utöva presidentämbetet. Ett sätt att också stärka myten om Kennedy. [23]

Under 2003 kom Robert Dalleks *John F Kennedy – An Unfinished Life* ut. Dallek, professor i historia vid Boston University, ägnade fem års forskning åt boken. Här presenteras nya uppgifter om den misslyckade invasionen på Kuba, Bay of Pigs liksom om hur brodern Robert blev justitieminister. Dallek redogör inte minst för Joseph Kennedys roll för Kennedyfamiljens politiska ställning.[24]

Under 2011 kom två böcker ut i Sverige om familjen Kennedy, Britt Marie Mattssons *Vi tolererar inga förlorare* och Lennart Pehrsons *Kennedy – en amerikansk dynasti*. Recensenten i Dagens Nyheter såg likheter mellan familjen Kennedy och fiktiva gangsterfamiljen Corleone i Gudfadern, skriven av Mario Puzo. Familjerna ansågs ha likartade attribut, som revanschlusta, många familjemedlemmar, katoliker i ett Amerika dominerat av protestanter, man var båda hängivna och beundrade varandra. För Kennedy och Corleone var familjen, kollektivet viktigare än personerna, individualismen. [25]

19 Hellman, John, s 20

20 Hellman, John, s 58

21 Hellman, John, s 10

22 Hellman, John, s 12-14

23 Hellman, John, s 135

24 Dallek,Robert, s107, s118

25 Dagens Nyheter, Vi tolererar inga förlorare, s 6-7, Henrik Berggren, 29 november 2011, Stockholm

Kennedy i media

Mytbildningen under John F Kennedys politiska gärning, framställdes på många sätt. Inte minst bildmässigt, i tidningar som Life, Look, Paris Match. Kennedyfamiljen var den lyckliga, harmoniska familjen, ständigt på språng, med mycket energi, framåtanda. Här fattades alltid kloka, och visa beslut- i den lilla världen, som familjen – liksom i den stora världen, när en nation skulle styras, när stora politiska beslut fattades. [26]

Kennedy i massmedia

Hur John F Kennedy presenterades i massmedia var tidigt viktigt, inte minst bildmässigt men också som författare och intellektuell. Kennedys politiska tal, hans formuleringskonst hör självklart hit, som alla politikers gärning. Talen skrevs tillsammans med medarbetare som Arthur Schlesinger och Ted Sorensen. Hustrun Jacqueline Kennedys om tiden i Vita Huset med berättelsen om Camelot hör också hit. Vad Kennedy uträttade rent politiskt skymdes ofta av myten om honom.

”En Kennedy förlorar aldrig”

Enligt den konstruerade Kennedymyten visste var och en att *”En Kennedy gråter inte”* och att *”En Kennedy förlorar aldrig”* En myt gångbar i politiska val. Målinriktade människor som i sann amerikansk anda nådde sina mål. [27]

Varje amerikan som gillade familjen Kennedy uppfattade sig också själv många gånger som en Kennedy, en person som alltid vinner och aldrig gråter. Myter är som kommunicerande kärl, från avsändaren till mottagaren, och Kennedymyten var en sådan myt. Som mottagare identifierar man sig gärna med mytens vinnande innehåll

En känd bild på Kennedyfamiljen är från Vita Huset under de inledande dagarna av Kennedys presidentskap. [28] Hela familjen är samlad framför öppna spisen. Bilden andas något triumfatoriskt. Presidenten och presidentens hustru är i bildens centrum, övriga flankerar dessa de två allra viktigaste personerna - föräldrar, syskon med sina respektive.

Bilden beskriver maktförhållandena i en familj. Närmast presidenten är det hustrun Jacqueline med mest makt, därefter kommer brodern Robert som informell rådgivare. De övriga på bilden finns med som ett stöd för John och Jacqueline, deras roll verkar mer perifer.

Bilderna från föreställer människor i Vita Huset i allvarliga tankeposer. Här syns en bekymrad president med sin stab. Viktiga bilder som tränger igenom är de på presidenten i samspråk med sin yngre bror, justitieministern och goda rådgivaren.

Det var dessa två, presidenten med sin justitieminister som främst räddade världen från undergång. Två resliga figurer i Vita Huset under oerhört laddade dagar, men i verkliga livet, hur resliga var de egentligen? John F Kennedy var 1,80 cm lång [29] , något längre än brodern.

26 Paris Match s 48-99 Il y un an Kennedy, Nr 815 21 november 1964, Paris

27 Mattsson, 2011,s 304

28 Appendix bild 1 från Mattsson, insidesomslag.

29 Sorensen, 1966, s 41

Omslaget till rådgivaren Theodore Sorensens bok *Kennedy* föreställer en ensam John F Kennedy, vandrande på en sandstrand, förmodligen Cape Cod i Massachusetts. [30] Han är klädd som om han vore på väg till ett viktigt politiskt sammanträffande, till en bankett med världens olika regerings- och statschefer. John Kennedy bär en stram svart rock, han har slips. Han har fint putsade, svarta skor på den grova sandstranden, som närmast ser ut som gyttja. Betraktaren av bilden kan inte bortse från förarbetet till denna bild. Kennedy ensam på bilden men bakom fotografen med kameran fanns där säkert många fler personer, som instruerade, regisserade, gav goda råd. Frågan som dyker upp är hur många gånger det repeterades inför denna bild. Hur gick samtalet ?

> *"Blir det bra så här? Ska jag ha händerna i rockfickorna, eller? Ska jag blicka framåt? Mot havet? Titta ner mot marken?"*
>
> *"Vi försöker med olika varianter. Som jag ser det här i kameran blir det bra när du tittar ner, allvaret förstärks"* [31]

Bilden man ser är en president, allvarstyngd, bekymrad, tänkande. tittande ned mot marken. Med händerna i rockfickorna. Den tydliga känslan är att omständigheterna gjorde denna president också till något av en aktör inom teaterns eller filmens värld. Dokumentationerna av Kennedy som politiker blev också mycket av underhållning. Politisk teater och underhållning på samma vis som ett familjedrama i en mängd akter. En mängd akter som sannolikt inte är avslutade ännu när detta skrivs, många år senare.

Författaren Kennedy - Profiles in Courage

1956 kom Kennedy ut med tidigare nämnda *Profiles in Courage.* Boken blev en best-seller, den utgör en samling berättelser om olika amerikanska senatorer som visat prov på just politiskt mod. Boken gav John F Kennedy Pulitzerpriset 1957 - USA:s finaste litterära utmärkelse. *Profiles in Courage,* på svenska *Studier i mod,* stärkte Kennedys politiskt. Boken blev ett viktigt argument för Kennedy i kraftmätningen med Richard Nixon om presidentposten. Theodore Sorensen anses ha skrivit viktiga delar av boken och den räknas numera även som en av Sorensens böcker. Kennedy antas ha skrivit första kapitlet om senatorn John Quincy Adams från Massachusetts och de sista avslutande kapitlen. Kennedy skriver i *Profiles in Courage* att Sorensen bistått till bokens tillkomst. Kennedy och Sorensen kom överens om att dela bokens intäkter. Sorensen anses i sin tur ha haft hjälp av en historikern Jules Davids vid Georgetown University. Sorensens uppgift var sannolikt mycket att ställa samman sitt eget, Davids och Kennedys material. I maj 1957 intervjuas journalisten Drew Pearson av TV-bolaget ABC. Pearson hävdar att Kennedy inte skrivit boken. John Kennedys far Joseph Kennedy blir oerhört ilsken. Han hotar stämma ABC om bolaget ej levererar en ursäkt. Journalisterna vägrar dementera innehållet i intervjun men ABC kommer med en ursäkt. [32]

Schlesinger Jr

Historieprofessorn Arthur M Schlesinger Jr var en av Kennedys nära rådgivare i Vita Huset. Schlesinger kom från Harvard och var under Kennedys tid där som student, en av den blivande presidentens lärare.1965 kom Schlesingers *De 1000 dagarna Boken om John F Kennedy* som renderade honom ett Pulitzerpris. Boken förstärker mytbilden av Kennedy.

30 Appendix bild 2, Sorensen, 1966, omslaget

31 Sorensen, 1966, bokens omslag

32 Heymann, 1989, s 154

I *De 1000 dagarna* redogörs för politiken som fördes i Vita Huset under Kennedys presidenttid, men den ger samtidigt en given bild av Kennedy. Arthur Schlesinger träffade och konfererade med president Kennedy närmast varje dag under presidenttiden i Vita Huset.

John Kennedy och Jacqueline Kennedy beskriver Schlesinger på följande vis:

> ”De var som ett par ur sagans värld, vackra, sorglösa och glittrande; mer och mer kom hon att förkroppsliga något allt värdefullare hos honom – en frihet från vardagens spel, en norm för utsöktheten, en symbol för privatlivet, en hel livsstil. Innan de ännu var gifta översatte och sammanfattade hon ett tiotal franska böcker om Indokina för honom, på den tiden då hon bodde i familjen Auschincloss villa i Virginia och arbetade långt in på de heta sommarnätterna för att hinna med den uppgiften.” [33]

Om Kennedys intellektuella gåvor skriver Schlesinger:

> Han hade utvecklats till en fanatisk läsare, 1200 ord i minuten, och han läste inte bara på normala platser och vid normala tidpunkter utan under måltiderna, i badet, ibland till och med när han var ute och gick. När han klädde sig på morgonen gillrade han en bok på byrån och läste medan han tog på sig skjortan och knöt slipsen. Främst läste han biografier och historia, både amerikanska och engelska verk. Lyrik läste han bara då och då- och skönlitterär prosa läste han nästan inte alls. [34]

Arthur Schlesinger Jr om den tidsepok som Kennedy tillhörde , intressant är att notera att författaren Scott Fitzgerald nämns i resonemanget:

> ”Detta var den generation som växte upp när den amerikanska oskuldens tid led mot sitt slut. Efter första världskriget skrev Scott Fitzgerald att hans samtida vuxit upp ”och funnit alla gudar döda, alla krig utkämpad, all tro på människan rubbad i sin grund.” Fitzgeralds generation utropade sig till den förlorade generationen och specialiserade sig på romantisk desillusion. Generationen efter andra världskriget upptäckte att både gudarna, krigen och tron på människan när allt kom omkring trots allt överlevt, men på underliga, bistra sätt.” [35]

Sorensen

Juristen Theodore Sorensen från Nebraska anställdes som 25-åring av Kennedy 1953. Kennedy var nybliven senator. Sorensen, liberal, intellektuell och något till vänster inom det demokratiska partiet. skulle bidra med ett tydligt politiskt budskap i många av Kennedys tal. Sorensen bok om Kennedys tid i Vita Huset heter *Kennedy*. Sorensen beskriver Kennedy med genomgående positiva karaktärsdragen:

> … Under det omsorgsfulla pragmatiska tillvägagångssättet låg djup övertygelse om väsentliga mål och en ovanligt fast föresats att nå dem… [36]

> … Många som kände honom ytligt misstog sig på hans obenägenhet att visa känslor och tog det för brist på intresse eller engagemang… [37]

33 Schlesinger Jr, 1967, s 102

34 Schlesinger Jr, 1967, s 104

35 Schlesinger Jr, 1967,s 109

36 Sorensen, 1966,s 9

37 Sorensen, 1966, s 9

> … Han tyckte inte om sinnesrörelser, inte därför att han tog lätt på saker och ting utan därför att han kände djup. Favoritpassage ur Kennedys favoritbok Pilgrims Way… [38]

> … Han hade ingen storslagen uppfattning om sig själv … såsom utvald att frälsa mänskligheten från något ont… [39]

Boston och Massachusetts

I bilden av John F Kennedy ingick också en bakgrund i Massachusetts. Så var det egentligen inte. Kennedy föddes i en förort till Boston, som hette Brookline 1917, men flyttade bara efter några år till New York. Att Kennedy egentligen var mer från New York än Massachusetts fick inte komma i förgrunden, om han skulle representera delstaten Massachusetts.

I Sorensens *Kennedy* står det därför om Kennedys kärlek till inte minst Boston, även om han bara hade bott där några få år fram till fyra års ålder.

> ”Jack Kennedy älskade Boston och Boston älskade Jack Kennedy men han var alltid något mer än en bostonbo. Som många älskande levde de sällan tillsammans. Han var född i Bostonförstaden Brookline. Han växte upp under sina formbara år i Bronxville, New York, dit hans far hade flyttat hela familjen i tron att en irländsk, katolsk affärsman skulle ha sämre möjligheter i Boston. ” [40]

John Fitzgerald - borgmästare i Boston

Det fanns ett historiskt politiskt arv som John F Kennedy kunde falla tillbaka på. Hans morfar John Fitzgerald hade varit borgmästare i Boston. Sorensen om ett tidigt minne för Kennedy.

> ” … och som pojke hade han följt med morfar Fitzgerald på politiska möten, lyssnat när han sjöng Sweet Adeline och sett honom , berättade han för mig en gång, slösa bort alltför mycket tid efteråt, med sådana inte ville gå hem medan mormodern tåligt väntade i bilen… ...sedan pojken hade väntat en timme eller så utanför, hämtades han in, varpå gamle John F högg tag i honom och ställde honom på bordet med orden: Här är min dotterson, han är världens bästa barnbarn. Till vilket unge John F svarade: Min morfar är världens bästa morfar. Och församlingen gav bifall åt Jack Kennedys första offentliga tal.” [41]

38 Sorensen, 1966,s 9

39 Sorensen, 1966,s 11

40 Sorensen, 1966, s 16

41 Sorensen, 1966 ,s 9-10

Kennedys tal

Theodore Sorensen bidrog med några av de bästa formuleringarna i president Kennedys olika tal. Han skrev förmodligen det mest kända stycket i Kennedy installationstal *"fråga inte vad ditt land kan göra för dig, utan vad du kan göra för ditt land"*. Kennedy säger där aldrig *"don't ask*" utan *"ask not"* på shakespearskt maner – en ytterligare förstärkning om att Kennedy stod för bildning och stil. Kennedys tal i Väst- Berlin är berömt. Kennedy beskriver en fri människa som en berlinare i Väst-Berlin. Kennedy avslutade med *Ich bin ein Berliner*. Formuleringen var grammatiskt inte korrekt, Sorensen tog på sig skulden för misstaget, Kennedy gick fri. Men världen jublade efter Kennedys tal. John F Kennedy själv sade efter talet till Sorensen att en dag som denna kommer han och hans medarbetare aldrig få uppleva igen. [42]

Camelot

Kennedy hade ständigt ett starkt stöd av hustrun under sin presidenttid. Efter mordet på John Kennedy i Dallas 22 november 1963 kommer Jacqueline Kennedy att ytterligare bearbeta bilden av sin avlidne man. Hon bifogar i en intervju en ny, kompletterad bild av maken. Hon rekapitulerar berättelsen om Camelot och påpekar att just Camelot var en av John F Kennedys favoritberättelser. Camelot är namnet på slottet i keltiska berättelsen om Kung Arthur. Camelot var Arthurs viktigaste slott där berättelsen om riddarna kring det runda bordet utspelar sig. Återanknytningen från keltiska sagan till amerikanska nutiden kan inte göras tydligare, skapad av den litterärt och kulturellt orienterade Jacqueline Kennedy. Här görs en historisk koppling från kelterna till dagens amerikaner. En återknytning till ett invandrarland som Amerika med sina korta historia till ett Europa, med sin längre historia. Jacqueline Kennedy såg tiden med John F Kennedy i Vita Huset som en motsvarighet till berättelsen om riddarna vid slottet Camelot. En lycklig tid med riddare som stred för den goda saken. Journalisterna tog till sig bilden liksom historietörstande amerikaner. Camelotmyten fungerade mycket bra som ett heroiskt stöd i den stora outsägliga sorgen efter den avlidne presidenten. Här fanns historiska paralleller, att Camelot var en av John Kennedys favoritberättelser visade än en gång det grandiosa i Kennedyepoken. Camelot motsvarade Vita Huset och Kennedy symboliserade Kung Arthur. [43]

42 Sorensen, 1966, s 434

43 Heymann, 1989, s366,

KAPITEL 5
ANALYS

I uppsatsens inledande kapitel refereras till forskare inom ämnet myt som Cassirer, William McNeile Mircea Eliade Ronald D Brunner och Rollo May. I kapitel två redovisas den amerikanska myten, The American Dream och i kapitel tre Kennedymyten.

Hjältens roll i myten
Cassirer talar om den politiske ledaren i mytens sammanhang som en hjälte. Hans tankegångar kom till mycket mot bakgrund av framväxten av nazism och hjältedyrkan kring Adolf Hitler. Under 60-talet ställer John F Kennedy upp som demokraternas presidentkandidat, han vinner valet, hans tid som president skapar en väldig eufori. Hans tid som president kännetecknas mycket just av draget som hjälte. Kennedymyten spär på detta drag, familjen där ingen gråter, där förlorare inte tolereras. Kennedy är den främste uttolkaren av detta. Under John Kennedys utlandsbesök är hans framträdanden bejublade. I Berlin talar han om *Ich bin ein Berliner* och massorna jublar. Kennedy är något av den nye ledaren i världen. Under hans installationstal är hans strofer klassiska, *ask not what your country*… Och som framgår av tidigare citat, har Kennedy talat i ödesmättade termer. Inför delstatssenaten i Massachusetts talar Kennedy om hur historien ska döma oss. **..** *Och när historiens höga domstol en gång skall sitta till doms över var och en av oss*… Kennedy framträder i sin politiska roll som något av en profet, alla talar om honom i termer av karisma, han är ledaren, dvs, helt i enlighet med Cassirers tankegångar.
Det inledande citatet i denna uppsats, sidan 1, citeras hustrun Jacqueline:

> ” … så vore förlusten av dig det enda slag jag inte skulle uthärda.” [44]

Det är dramatiskt att läsa detta, oerhört starkt mot bakgrund av vad som skulle ske drygt tre månader senare – och det är återigen på temat myt, heroisering. Om hustrun sade detta, vet vi inte med säkerhet, bara att det än en gång ingår i mytbilden av en hjälte.

Påhittad historia blir myt

Mircea Eliade talar om ”terreur de l´histoire, om den obehagliga historien, som man kan fly ifrån om den inte passar. [45] Historien som då istället kan omgestaltas till sin egen fördel. Om historien inte passar, kanske i vissa fall inte ens finns där, konstrueras en ny behagligare historia, en myt skapas därmed i form av en uppsättning historia. Påhittad historia som blir myt, men likväl historia. I historien finns det många exempel på detta, Kennedymyten är en sådan typ av berättelse, historia, som passar väl in i traditionen av The American dream, amerikanernas tradition att skapa myter och nya sanningar, allt i avsikt att stryka under idén om att The American dream är i funktion och fundamentet för den amerikanska samhället.
Eliade talar om att historien istället kan gestaltas om till sin egen fördel, dvs fördel för myten – precis enligt den modell varur Kennedymyten skapats i en amerikansk tradition av The American Dream.

44 Heymann, 1989, s338

45 Heehs. 1994, s2.

Där historien blir myt
William McNeile talar om två sorters historia, den där verifikationerna är många och tydliga, historien som verkligen inträffat, och den där verifikationerna för att något inträffat är svagare. Men likväl, båda typerna av historia kan klassas som historia, även om den senare varianten är mer vag. I den senare varianten tar myten överhanden, och även här kan man återigen tydligt spela an till Kennedymyt i ett amerikansk sammanhang av den amerikanska drömmen.
USA:s historia är kortare än europeiska ländernas historia och i bristen på lång historia, finns ett sug att skapa en längre, mer grandios historia. Om man inte kan knyta långt tillbaka till historien, skapas grandios historia av det som ligger närmare i tiden – och denna historia kryddas med en rad märkvärdiga inslag. En myt skapas därmed, exempelvis en Kennedymyt – och återigen får vi bevis för att kanske endast i Amerika kan en myt med lätthet som Kennedymyten skapas. Här finns ju redan en sådan tradition av den amerikanska myten. [46]

Men att myten i Amerika ska få god tillväxt kräver kanske något ytterligare, nämligen tron på framtiden. Om det är något som The American dream gestaltar, är det just detta, att jag som amerikan, om jag jobbar hårt, är god entreprenör, har en god affärsidé i ett land med stor mottaglighet för det nya – kan lyckas. Kennedymyten är ett uttryck för denna amerikanska dröm, och resonemanget knyter an till ytterligare en tänkare inom området, nämligen de teorier som Ronald Brunner slagit fast. Mytens uthållighet, skriver Brunner är avhängig tron om hela samhällets systemets framåtskridande, och det är exakt vad The American dream handlar om. Kennedymyten – den framgångsrika familjen Kennedy – är en verifikation på att amerikanska drömmen fungerar. Kennedys anfader, som kom som fattig invandrande irländare, och lyckades bara på tre generationer nå stor ekonomisk framgång, och i den fjärde generationen, nå presidentämbetet. Kennedymyten blir något av en av den främsta uttolkaren av amerikanska drömmen, i och med att John Kennedy blir president. Myten om Amerika fungerar, liksom myrten om Kennedy. En Kennedy förlorar ju aldrig.

Rollo May besvarade frågan om vad en myt var med att förklaringen att myten stärker en identitet och myten stärker också ett sammanhang, en historiebild. USA är en ung nation och här – i Rollo Mays förklaringsmodell - får vi här ett svar varför myten, lätt kan få en stark position i det amerikanska samhället. Svaret ligger i just detta med att myten stärker en nations identitet. En nation, som USA, stundtals känslig inför sig egen identitet, självbild, förstärker myten nationens jagkänsla. Där en nations identitet är mer självklar, får myten en mindre framträdande roll. I en gammal nation behöver man sällan ifrågasätta den nationella identiteten - men det är vanligare i en ung nation.

Rollo May skriver också att myten stärker vissa moraliska värden. Resonemanget sammanfaller med Amerika, som vill inta en ledande ställning i världen som den fria världens banérförare. Under Kennedys tid vid makten framträder detta drag tydligt i ledarskapsutövningen. USA invaderade Kuba under Kennedys tid som president, fiaskot Bay of Pigs, handlade om ett försök att störta Castro till förmån för de goda värdena, i alla fall vad Amerika ansåg som goda värden. Kubakrisen 1962 handlade om att värna den fria världens värden gentemot den kommunistiska. Bay of Pigs, invasionen i grisbukten var ett politiskt fiasko för Kennedy, medan hans hanterande av Kubakrisen var hans största utrikespolitiska framgång. [47]

Man kan här också knyta an till hans politiska tal, där han talar om USA som den nation som står för de goda värdena. Kennedys tal i Berlin kan här tas som ett exempel på detta. Varför kunde

46 Heehs. s4,1994

47 May, s34, 1991

han föra ut dessa politiska budskap med en sådan stark resonansbotten ? Svaret ligger i att stämningsläget i Amerika präglas mycket av myten om den amerikanska drömmen, och Kennedymyten sammanföll så väl med denna myt. Kennedymyten gav president Kennedy en styrka, en myt med sin bakgrund i myten om Amerika, den amerikanska drömmen.

Myten är viktig, skriver Rollo May, inte minst för sammanhållningen. President Kennedy insåg detta, Kennedymyten personifierade amerikanska drömmen och amerikanska värden – myrten höll ihop, stärkte amerikanska nationen – precis i linje med en myts uppgift.

Den politiska hegemonin

Ernst Cassirer påpekar att de krafter i samhället som är i kontroll av medvetandet, bestämmer bäst samfundets inriktning. Att inneha den politiska hegemonin skulle man kanske kalla det med ett annat ord, dvs sätta den politiska agendan. Kennedymyten är uppbyggd kring den framgångsrika familjen. Kennedymyten ger familjen ett försprång när den politiska agendan bestäms. Familjen är i centrum och tar plats. Diskussionen i det politiska samtalet kommer sannolikt oftare att handla om sådant som hör till Kennedyfamiljen och myten än den politiska motståndarens särskilda egenskaper. [48]

Mircea Eliade talar om att fly från ”terreur de l´histoire” . De som inte vill acceptera historien som den fakta och sanning den utgör kan med hjälp av myter gestalta om den. Kennedymyten har applicerat detta synsätt. Historien har gestaltats om till familjens fördel. [49]

Kennedy och Gatsby – konstruktionen av en myt

Rollo May skriver i *Ropet efter Myten* att myter är viktiga för att stärka ett sammanhang, en historiebild. Det spelar ingen roll om det som sägs är sant eller falskt, det viktiga med myten är att stärka jaget, individen, gruppen. Vad är en myt ? frågar Rollo. Svaret är att stärka identiteten, vikänslan, i ett samhälle, i ett större format, som i ett samhälle, i ett mindre format, som i en familj. [50]

Rollo May tydliggör en viss amerikansk historielöshet i sin analys av *Den store Gatsby*. En viss historielöshet, som när den kommer till uttryck, gör att myter i Amerika kan få ett visst spelrum. Om du tillhör dem utan tydlig historia - skaffa dig en tydlig historia, är budskapet, det som familjen Kennedy gjorde. Man skaffade sig en historia, eller kanske snarare förstärkte, förstorade vissa drag, och lade till ytterligare grandiosa drag. En tolkning av Kennedymyten är, att den är ett uttryck för amerikanernas behov av myter, på samma vis som myten om amerikanska drömmen. Men utan en viss historielöshet, som kanske är större i Amerika än i andra länder med en längre historia, hade inte Kennedymyten fått samma styrka.

Begreppet historielöshet kan för övrigt diskuteras, vad som åsyftas här är kanske att historierna, berättelserna, inte är lika många i USA som i andra länder. Helt enkelt för att landet är yngre än många andra nationer. Landet har ju självklart en historia.

48 Savodnik, 2003s 447-451

49 Heehs, 1994, s3

50 May,1991,s 56,

I *Den store Gatsby,* beskrivs Jay Gatsby som en människa som närmast konstruerat sitt liv. Han har skapat en egen fantastisk biografi som inte stämmer överens med verkligheten. Den vackra konstruktionen ger Gatsby strålglans. Känns bilden igen i Joseph Kennedy och den strålglans som skapades avseende hans egen familj? Kennedymyten blev stundtals mer fiction än faction. Mer Hollywood än sann verklighet.

Om du inte har en historia, skapa din egen historia. Konstruera ditt liv, så gjorde Gatsby, som en typisk representant för amerikanska drömmen, och så gjorde Joseph Kennedy, med skapandet av Kennedymyten. I boken *Den store Gatsby* är fiktionen uppenbar, detta är ju en bok. Joseph Kennedy gjorde närmast likadant, men huvudrollsinnehavarna i den teater han skapade, var hans familj. Joseph Kennedy var som Scott Fitzgerald, men istället för att skriva bok, skapade han dramaturgi om sin egen familj, i verkliga livet.

Familjen Kennedy utgör därmed en god illustration till de många konstruktionerna som gjorts i Amerika i en anda av The American Dream. Joseph Kennedy jobbade några år som filmproducent i Hollywood, steget från Hollywoods berättelser till en reell värld i form av Kennedyklanen, känns därför inte alltid så stort. Sagorna som Hollywood skapade var ungefär lika sanna som den saga som Joseph Kennedy skapade om sin familj. Sanningen om Kennedyfamiljen var många gånger raka motsatsen till den bild som utåt förmedlades om familjen. Att en av medlemmarna, som i John F Kennedys fall, var svag och sjuk - raka motsatsen till Kennedyidealen - var något som undanhölls allmänheten. En sådan sida i karaktären passade inte in i myten om den oslagbara, vinnande familjen. [51]

Gemenskap och moraliska värden

Enligt Rollo May stärker myten en gemenskap och stöttar vissa moraliska värden. Kennedymyten representerar de goda värdena, den goda gemenskapen, den förmedlar också en stärkt gemenskap med övriga Amerika. Kennedymyten skapar en mystik och magi, ungefär som vissa monarkier i Europa. Kennedymyten stärker sannolikt en viss gemenskap i USA. Kennedyfamiljen blir en angelägenhet för en stor del av Amerika. Myterna håller nationerna levande och får samhällen att växa och gå vidare, menar Rollo May. Genom myten lever självbilden vidare och den stärks. I Amerikas fall The American Dream men också genom Kennedyklanen. De båda myterna strålar samman, ”förstår ” varandra väl i ett land präglat och byggt på myter. [52]

Myten stärker vissa moraliska värden, enligt Rollo May. Kennedymyten gör det, myten om amerikanska drömmen gör det, och gemensamma nämnaren är att om du jobbar hårt, är en god entreprenör, kan du komma hur långt som helst. Kennedymyten veriifierar myten om amerikanska drömmen med dessa moraliska värden.

Profiles in courage - hjälten i myten

Boken Profiles in courage blev en del av Kennedymyten och mytbildningen kring John Kennedy. Profiles in Courage påminner läsaren om de typiska amerikanska dygderna, myten om amerikanska drömmen.

51 Mattsson, s 386, 2011

52 May, s 34, 1991

Rollo May skriver att mod, hjältedyrkan, förändring är tydliga moment i myten om amerikanska drömmen. Här kan Proteusmyten nämnas, som talar om förändring för förändringens egen skull, Sisyfosmyten talar om vikten av uthållighet livet igenom. Proteusmyten hör mer Amerika till än Sisyfosmyten. Proteusmyten hör också mer till Kennedymyten, som står för politisk förändring och dynamik. [53]

Ernst Cassirer talar om den politiske ledaren som i myten är en hjälte som närmast är att tillbe. [54]Kennedy spelade med boken på dessa känslor. Bokens budskap var att också han själv, bars upp av dessa egenskaper, även om han inte själv formulerade detta så uttryckligen. Men bara bokens existens med dess innehåll utgjorde ett sådant budskap. Med Profiles in Courage representerade också senator Kennedy detta mod, för att inte säga hjältemod, han var en i kedjan av sådana amerikanska politiker, det som var bokens tema. I presentationen av John Kennedys Profiles in Courage - står det att:

> "…president Kennedy sökte människor … som hade visat att de hade mod, att de stod på sig, … att man kunde lita på dem. Därför svarar denna bok så väl mot hans personlighet, mot hans övertygelser. Den är en studie av människor som med risk för sina liv, för sin framtid och till och med för sina barns välgång, stod fast vid sina principer.
>
> Det var mot detta ideal han formade sitt liv. Och det kom med tiden att ge andra mod. Andrew Jackson sade: En man med mod blir en majoritet. Det var den effekten president Kennedy hade på andra. Han visade övertygelse, mod, önskan att hjälpa andra …. President Kennedy fick bara tillbringa tusen dagar i Vita Huset, istället för tretusen och dock åstadkoms så mycket." [55]

Det var så här John F Kennedy ville uppfattas. Boken förstärkte myten om honom – vilket var ett av bokens syfte. Kritikerna påpekade att Kennedy inte skrivit hela boken. Men kritikerna missar egentligen det allra väsentliga – oavsett om han hade skrivit hela boken eller enbart delar av den. Rollo May skriver att hjälten har en central roll i mytbildningen

> "Hjälten bär på våra målsättningar, ideal och trosföreställningar, han eller hon är kollektivt frambringad som vår egen myt. Därför är hjältemod så viktigt, det reflekterar vår identitetskänsla och härav formas vårt eget hjältemod." [56]

Vad kritikerna missade var att Kennedyfamiljen med Kennedymyten, verkligen begrep det stora behovet av hjältar i den amerikanska vardagen. Kennedyfamiljen motsvarade en stark efterfrågan i det amerikanska samhället. En verkligt viktig ingrediens i det amerikanska samhällets framgång var detta samhälles behov av hjältar. Utan dessa hjältar skapades inte samma styrka och optimism i det amerikanska samhället. USA behövde sina hjältar för att ligga på topp. The American Dream förverkligades, liksom att Kennedymyten levde vidare. Arthur Schlesinger skriver om Kennedy och hjältemod :

> "Hans dyrkan av modet var snarare etisk än politisk, han betraktade modet i en orubblig hängivenhet inför en absolut princip, som det moraliska fullkomnandet av individen själv, snarare än det som med naturnödvändighet är bästa sättet att styra ett land." [57]

---

53 May, s106-109, 1991

54 Savodnik, 2003, s 447-451

55 Kennedy, 1956, presentation bok

56 May, 1991, s 58,

57 Schlesinger Jr, 1967, s104,

Konstruktionerna och överdrifterna verkar ha varit många avseende Kennedyfamiljen. Joseph Kennedy hade bestämt att bilden av sonen skulle förbättras med ett fint litterärt pris och det blev Sorensen som aktivt deltog i att skriva boken. Återigen kan man se hur politikern Kennedy på samma sätt som Jay Gatsby så tydligt får sin historia förbättrad om sin egen person, en större storhet konstrueras än det egentligen fanns täckning för.

Morfadern - Bostons borgmästare

I uppsatsens kapitel tre refererar Sorensen till ett möte där John F Kennedy träffar sin morfader politikern, John Fitzgerald, var borgmästare i Boston i början på 1900-talet. Scenen är romantisk, som hämtad ur en film producerad i Hollywood, den spär på myten om presidenten. Men har mötet mellan morfadern och barnbarnet verkligen inträffat, eller är detta en konstruktion grund för mytbildning? Minnet av morfadern stärker bilden av Kennedys politiska karriär som ödesbestämd - vilket var sannolikt syftet med minnesbilden.

Camelot

Upplägget med Camelot, som hustrun presenterade, var raffinerat och har blivit ytterligare en del i mytbildningen kring John Kennedys presidenttid. Med Camelot ur den keltiska riddarsagan visade Jacqueline Kennedy prov på storheten i Kennedys presidentskap. Hon visade också prov på storheten i sitt eget sätt att berätta om Kennedyepoken, där hon själv utgjorde den viktigaste kuggen vid sidan om presidenten. Med denna berättelse visade hon maken att hon var en av den avlidne presidentens allra närmaste och viktigaste politiska medarbetare. Politiken i form av paret John och Jackie visade sig här återigen - inte som enbart politik – utan också som vacker teater. Camelotmyten gav Amerika stärkt självkänsla om den stora nation man utgjorde. Att dess unga historia kunde härledas i myter långt bak i tiden kändes befriande, till ett Europa där majoriteten av amerikanerna hade sina rötter. [58]

Jacqueline Kennedy förstärkte myten om Kennedy med berättelsen om Camelot. Den historieskrivningen – om den är sann vet vi inget om, passar väl in i Mircea Eliades tankar om en myt och påhittad historia men likväl historia. Än en gång får vi bekräftat hur väl Kennedymyten passar in i den amerikanska traditionen av myter, och än en gång får vi bekräftat att detta rör sig mycket om myt. Om det var sant eller ej, vet vi inte, ifall John Kennedy såg sig som en sentida kung Arthur i den gamla berättelsen om Camelot, borgen med riddarna kring kung Arthurs hov.

Historien om Camelot spelar också an på ett USA med ett behov av att gestalta sin korta historia på ett mer grandiost sätt. Berättelsen säger att det vita Amerika har sitt ursprung i ett medeltida Europa, underförstått Amerikas historia är inte så kort, vid första anblicken , och dess ledare känner historiens vingslag långt tillbaka i tiden. John Kennedy kände så och upplevde sig som en del i en kedja av en mycket lång historia – och myten förstärktes. Kennedy som en modern kung Arthur, Vita Huset som Camelot, och alla Kennedys medarbetare, som moderna riddare för den goda sakens skull.

Känslokylan

Rollo May nämner att författaren Scott Fitzgerald ofta använder uttrycket *careless* om figurerna i *Den store Gatsby*. Han skriver om människor som inte kunde bry sig om, som var utan medkänsla, som inte kunde kommunicera på en djupare nivå, eller ens kunde älska varandra. De

58 Heymann, s 366, 1989

två huvudpersonerna, Tom och Daisy i boken representerar detta synsätt och de verkar faktiskt ha drag gemensamma med många inom familjen Kennedy.

Om John F Kennedy sades det att han var just känslokall. Ted Sorensen:

> … Många som kände honom ytligt misstog sig på hans obenägenhet att visa känslor och tog det för brist på intresse eller engagemang… [59]

Scott Fitzgerald beskriver personerna under jazzåldern som människor som inte kände inför varandra, de var *careless*. John Kennedy verkade många gånger just *careless*. Scott Fitzgerald i *Den Store Gatsby*:

> "de slog utan vidare sönder föremål och människor och sen drog de sig tillbaka till sina pengar och sin ohyggliga vårdslöshet, eller vad det nu var som höll dem tillsammans och lät andra människor städa upp i den oreda de hade ställt till… " [60]

Om ensamhet och att inte bry sig om ur Den Store Gatsby, från kapitel två om den amerikanska drömmen i denna uppsats:

> "… på Gatsbys fester förekom trots allt överdåd av musik och dans och drickande, ingen som helst kommunikation, bara entusiastiska möten mellan människor som aldrig kunde komma ihåg varandras namn."
>
> "…och när Gatsby stod överst på trappan med handen höjd till en artig avskedshälsning, då de sista gästerna troppade av, tycktes fönstren och de stora dörrarna utandas en plötslig tomhet, som svepte kring värdens gestalt… [61]

Men ensamhet kan också ha att göra med en hjälteroll. Ensam som den utvalde. Ensam med Gud, som närmast en Messias. Ensamheten är ett tema i den amerikanska berättarkonsten, och inte minst motiven från vilda västern, där ensamhet, utvaldhet och hjälteroll går hand i hand. Att vara ensam är att vara utvald är budskapet - som amerikanerna. America är ju Gods own country - ensamheten som handlar om den utvalde. Här påminns man om temat ensamhet och hjälte i den amerikanska berättarkonsten och associationen som ligger närmast till hands är filmerna med temat vilda västern. Den ensamme riddaren, hjälten, en amerikansk cowboy som rider in i staden, skapar ordning och därefter lämnar den på samma upphöjda sätt som han kom. Han kom ensam med hög integritet och lämnade samma stad, ensam och med hög integritet. Allt i en sky av mystik och magi – och återställde en ordning efter ett kaos. Bilden av Kennedy – omslaget till Sorensens bok Kennedy är på samma tema. En ensam man, en ensam hjälte, en ensam president – en hjälte på stranden. [62] Fitzgerald påpekar att bakom ensamhet fanns avsaknad av verkligt engagemang, av inte bry sig, att vara *careless*.

Kennedyfamiljens maner

Rollo May åberopande av Fitzgerald och begreppet *careless* får läsaren att tänka på en herrmiddag med John Kennedy inför sitt bröllop. Hur John Kennedy och femton andra på en fin klubb, efter

59 Sorensen, s 9, 1966,

60 May, 1991,s136

61 May, 1991.s213

62 Sorensen, 1966, omslaget

skålandet och tömda glas, slänger de dyrbara glasen i spisen, inte bara en gång, utan också en andra gång, efter det att nya dyrbara glas beställts in. Om nu berättelsen var sann. [63]

Arthur Schlesinger nämner jazzåldern i sin *De 1000 dagarna*, om Kennedys tid i Vita Huset:

> ” Efter första världskriget skrev Scott Fitzgerald att hans samtida vuxit upp ”och funnit alla gudar döda, alla krig utkämpade, all tro på människan rubbad i sin grund.” Fitzgeralds generation utropade sig till den förlorade generationen och specialiserade sig på romantisk desillusion.” [64]

En man med mod blir en majoritet.

Kennedytiden med sin mytbildning bidrog till ett USA under 60-talets början präglat av kraft, optimism och hopp. Kennedy höll ett uppmärksammat ett tal i Massachusetts som nyvald president. Stolen som senator i delstaten var nu ledig för andra politiska krafter. Kennedy talade i delstatens parlament och talet betraktas som kanske hans bästa någonsin. Anförandet var ännu ett i raden där stora ord formulerades och med tydliga framträdande visioner. Han tar farväl av tiden som senator för Massachusetts till statens lagstiftande församling med orden::

> … Och när historiens höga domstol en gång skall sitta till doms över var och en av oss och se om vi under vår korta verksamhetstid fullföljde våra förpliktelser, kommer vår framgång … att bedömas efter svaren på fyra frågor:
>
> För det första, var vi verkligen modiga människor … ?
>
> För det andra, var vi verkligen omdömesgilla människor … ?
>
> För det tredje, var vi verkligen redbara människor …?
>
> För det fjärde, var vi verkligen hängivna människor …? [65]

Talet får oss att tänka på John Kennedy som en av dessa människor som visade mod, var omdömesgill, redbar och hängiven, en hjälte. Vilket var syftet med talet – och inte bara ett medryckande tal och vacker poesi. Hur John F Kennedy levde upp till dessa förpliktelser vet vi egentligen inte. En sak levde dock talet upp till, nämligen till att stärka mytbildningen om president Kennedy.

63 Heymann, 1989, s113

64 Schlesinger Jr,1967, s86

65 Sorensen, 1966, s 50

KAPITEL 6

SLUTSATSER

Frågeställningen i inledningen som jag ställde var

På vilket sätt utgör Kennedymyten i amerikansk politik, en del av den amerikanska drömmen, The American Dream?

Svaret på frågan är, att Kennedymyten, spelade en avgörande roll under John F Kennedys tid som politiker och att den bara var möjlig i ett land präglat av den amerikanska drömmen. När frågan om vad Kennedy uträttade politiskt aktualiseras, domineras resonemanget av myten om Kennedy, om presidentenes karisma, om John och Jacqueline Kennedy, som ett ungt framgångsrikt par, i samma anda som människorna gestaltade under den jazzålder som Scott Fitzgeralds beskrev. John och Jacqueline sammanfaller till en del med paret Tom och Daisy i *Den store Gatsby*. Ett framträdande begrepp var där *careless,* ett tydligt drag i den amerikanska överklass som Fitzgerald gestaltade. John F Kennedy fick som person - på samma vis som personerna i boken – epitet som nonchalant och känslokall.

Kennedymyten var tidigt en del av den amerikanska drömmen. Kennedymyten vilade på tron om den amerikanska drömmen. Familjen Kennedys framgång var ett kvitto på att den amerikanska drömmen fungerade. Den amerikanska drömmen möjliggjorde - var en förutsättning - för Kennedyfamiljens framgång.

Att inneha den kulturella och politiska hegemonin är väsentligt, som Cassirer skriver. Att intellektuella rådgivare som exempelvis Arthur Schlesinger och Theodore Sorensen bidrog till denna mytbildning är uppenbart. Ur deras böcker är de översvallande omdömena om Kennedy många, något som denna uppsats många citat ger belägg för. Mytbildningen av Kennedy förstärktes med Pulitzerbelönade boken *Profiles in Courage*, liksom med hustru Jacqueline Kennedys utsago om Camelot. Alla detta är exempel på hur Kennedymyten konstruerats och förstärkts, och att den är en del i en amerikansk tradition, med drömmen om Amerika, *The American Dream* som fundament. I detta sammanhang kan det vara värt att påpeka värdet av att intellektuella gör dessa framstötningar, uttrycker sitt stöd. Intellektuella och kulturellt orienterade som respekteras i samhället får ett betydligt större genomslag i den allmänna opinionen, än om folk ur andra samhällsskikt gör det. President John F Kennedy hade under sin tid som politiker ett stort solitt stöd bland Amerikas intellektuella, *"the best and the brightest"* , vilket bidrog till att förstärka Kennedymyten. Hans bok *Profiles in Courage* spelar här en roll för detta stöd. Intresset i media för hans person och familj var påtagligt under hans tid som politiker, och särskilt under hans tid som president.

Arthur Schlesinger och Theodore Sorensen tillhörde de intellektuella som förstärkte Kennedymyten i det de skrev, oavsett om det gällde tiden före, i Vita Huset eller tiden därefter. Vad som var sant och vad som var myt i Kennedys politiska gärning var inte alltid kristallklart. Kennedys motståndare nedvärderade honom av politiska skäl. Kennedys sympatisörer höjde honom till skyarna. Beskrivningen av Kennedy överdrevs ofta men inte alltid. Kennedy ägde trots allt en uppenbar politisk briljans som motståndarna inte ville tillerkänna honom. Att det kanske fanns en viss sanning i myten var säkert stundtals ett smärtsamt faktum för hans politiska motståndare.

Att Kennedymyten och den amerikanska drömmen sammanfaller i långa stycken finns det många exempel på. Att myten om Kennedy fick en sådan styrka i just Amerika är av det skälet naturligt. Det är endast i Amerika med *The American Dream* där en myt som Kennedymyten kan nå den styrka, den fick - när den var som starkast och få en sådan livskraft. Rollo May ställde frågan vad en myt är, enligt honom är en myts uppgift att stärka en identitet. En uppgift som både Kennedymyten och den om den amerikanska drömmen haft och har. Om Kennedymyten lever vidare, gör den det i kraft av att nya medlemmar ur familjen Kennedy som vill föra ett politiskt arv vidare. Men Kennedymyten skulle inte kunna leva om det inte var i America, där myten om American Dream är en förutsättning för en myt som Kennedymyten.

KÄLLHÄNVISNINGAR
LITTERATUR

Brunner, Ronald D, *Myth and American Politics***, Kluwer Academics Publishers, Policy Science, University of Colorado, 1994, Boulder**

Dalleck, Robert , *Kennedy - An Unfinished Life*, **Allen Lane, 2003, London**

Hellmann, John , *Kennedy Obsession – The American Myth of JFK* **Columbia University Press, 1997, New York**

Heymann, C David, *Kalla mig Jackie***, Wiken, 1989,Höganäs**

Heehs, Peter, *Myth, History, and Theory***, Blackwell Publishing for Wesleyan University,1994, Oxford**

Lasky, Victor , *JFK – The Man and the Myth* **1963, New York**

May, Rollo, *Ropet efter myten* **Rabén& Sjögren 1991, Stockholm**

Mattson, Britt-Marie, *Vi tolererar inga förlorare***, Albert Bonniers förlag, 2011, Stockholm**

MacGregor Burns, James, *Kennedy – A political profile* **Avon Book Division, 1960, New York**

Pehrsson, Lennart. *Kennedy – en amerikansk dynasti***, Historiska media, 2011, Lund**

Savodnik, Peter: *Ernst Cassirer´theory of myth***, Critical Review: A Journal of Politics and Society, Hill, 2008 ,New York**

Schlesinger Jr, Arthur M, *De 1000 dagarna, Boken om John F Kennedy***, Wahlström&Widstrand, 1967, Stockholm**

Schwartz, Urs, *John Fitzgerald Kennedy 1917-1963* **Natur&Kultur, 1965, Stockholm**

Sorensen, Theodore C *Kennedy,* **Albert Bonniers Förlag 1966, Stockholm**

Tidningar

Dagens Nyheter, kulturdelen, 29 november 2011, Stockholm

Paris Match *Il y un an Kennedy,* **21 Novembre, 1964, Paris**

APPENDIX

BILD 1

Källa Mattsson, 2011, bokens insidesomslag

BILD 2

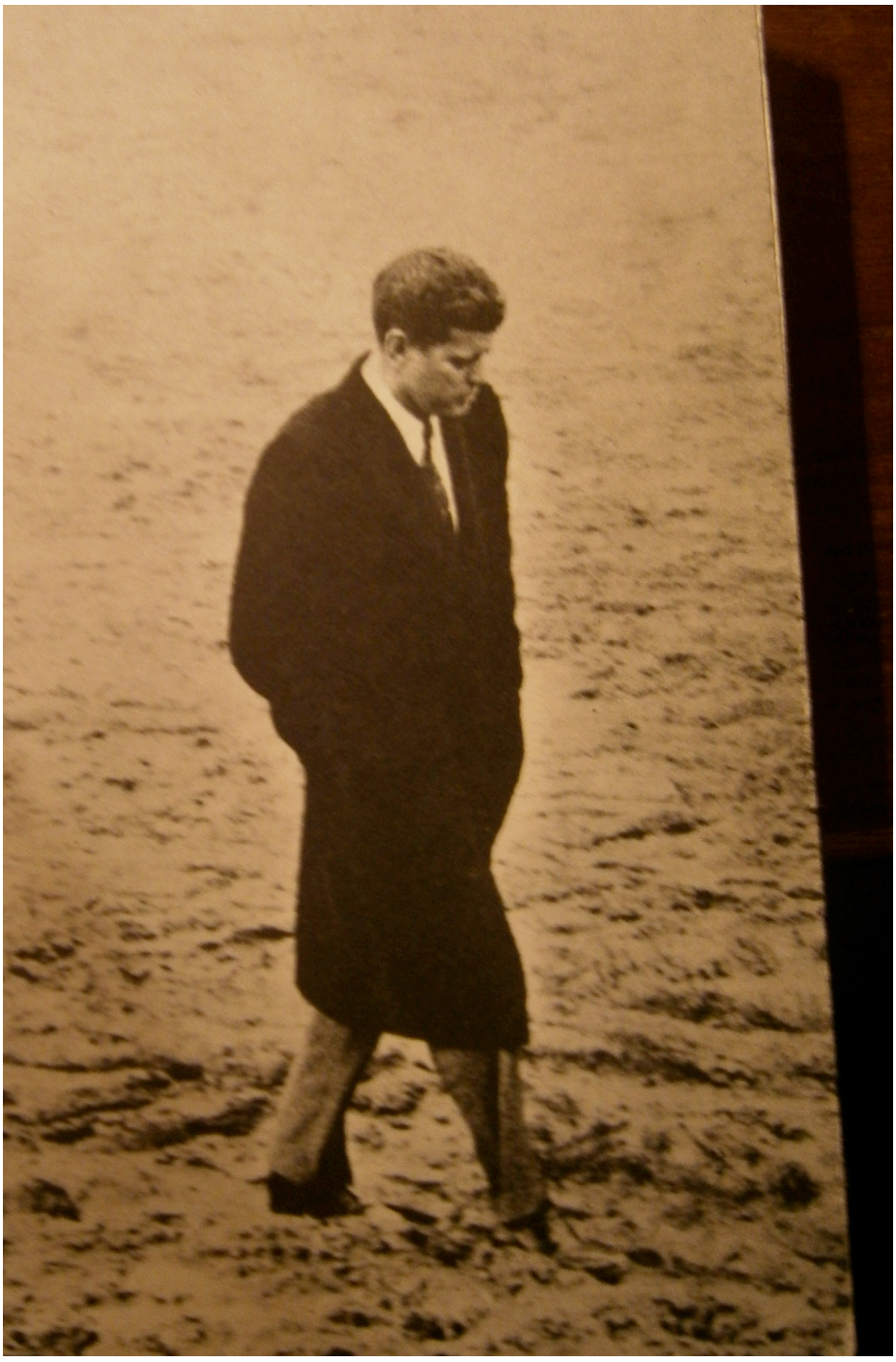

Källa: Sorensen 1966, bokens omslag